

1 וְהָיָה בְּאֵיזוֹת סוּדָר מְמַרְחֵק תְּבִיאָה לְחֶמְדָּה: מְשַׁלֵּי לֹא יָד

הגהות הב"ח

(א) גמ' כולל רע"א. י"ב וכתבנו דף ק"ג אמת קולבאי בקו"ף: (ב) רש"י ד"ה ונגדי וכו' שהלגין שקורין קייטרא שזו ממש: (ג) ד"ה בני כרי וכו' שהיו קרובין. י"ב ס"א קרוביו וס"א קבורים: (ד) ד"ה באתרא וכו' מנימלו. י"ב פ"י רש"י כפי מלך כזו כזה מתרגמין קולתא:

מוסף רש"י

באתר דמיר ביתא תלא זייניה. מקום שהלגון מולו כליו, כולבא רע"א. נכל רועה, קולתיה תלה. כזו מלה לשם, כנו (כנאשית כד) כזה דמתרגמין קולתא. י"ב קודמיה מקדמו, כמו מקדו של מרס (סוהדותין קכז).

פד: השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

(א) נעין יעקב אמת ואסוקו להו אלעזר, (ב) סהדין ק"ג, (ג) ד"ה משיכלי אחר ד"ה ונגדי.

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה רשעה. (ב) ל"א כ"י עד שנים רבות. תל"מ:

לענין רש"י

פלטש"ד [פילטרי"ש]. לבר. קונקרי" [אוקרי"ן]. אגן דלי. קייטרי"א (כב"ח). קייטרי"א. מוגלה. בולו"א [בולויל"א]. חיק עור של רעים (המשמש להם גם לשכיבה).

ואפילו הכי. לאמר רבי אלעזר ברבי שמעון לעיל ספיקות שלכס כך: לא סמך. דעמיה אהבי מלצקש רחמיים ומחילה ציטורין שמא מטא בלחד מן הלדיקים: באורחא הוו מייבין ליה שיטין נמטי. בערצ היו מקפלין תחמיו במשכבו ס' לצדים שקורין פלשטי"ר: א משיכלי. כמין עריצות קטנות שמשתמשין בהן מים ושופכין ובלשון לע"ז קונקרי"י: ונגדי מסופיה שיטין משיכלי דמא וריבא. ומושכין מתחמיו ששים עריצות מלאות דם וכאז דם לקוי שהלצין (ג) שזו ממנו משחין שזא עליו: מיני לפדא. מיני מאכל שעושים מתאנים: אמר להו. למכאוביו: ציעול סורה.

שהיה עוסק בגירסתו תמיד צביתו: אם מייספס להו עליו. אמה מציאלן עליו: כלים ממון. במאכל ורקבון בגדים: ספונאי. יורדי היס באניות: עיינו ליה שיטין עבדי. לפי שעמד עליהן נמשול של ים והתפללו להנצל בזכותו של ר"א ויזילו בזכותו וכשעלו מן היס שלחו לו דורון: אמרה לה. אשמו לצרתא: נקי באבוק. דקיי באבוק מהו עושה. נקי לשון בקיאות ויליעה: אמר. ר' אלעזר לבתו זילי אמרי: שלנו. עושר גדול משלהם: היספס לאניות סורה. על התורה נאמר: וצרי. ונתחוק: נפק לני מדרשא. אותו היס שלא עיכבתו אשמו: שיטין מיני דמא. שהראו לו הנשים לראות אם דם נדה הוא אם דם טהור דקיימא לן נדה (דף יט). חמשה דמים הן עמאליס בלשה ושאר מראות דמים טהורין: טהרינהו. להזקק לצעליהן בלא טבילה: יהיו פוגן זכרים. יתעברו כולן הלילה זכרים: רשעה זו. מלכות הרשעה שמינתהו מופש גנבים ולא בא לציט המדרש תמיד להראות לו הנשים את דמן. [א] ל"א על אשמו שעכבתו מלכא לציט המדרש שנים רבות: דרסיחי עלי. על שנלקחין גנבים על ידי והיו להן קרובין: אגניין צעיליסי. השכיבני צעיליסי: צמייב. צשערו: ציניסא. שער: רישא. תולעת: חלש דעסאי. לאגתי שמא מעמה יסריח וריקבי: כולי האי. משנודע לצריות שאינו חי ולא נקבר אין זה כבודו: פרידה. גזול אחד: יש לי ציניס. אכיו היה: עכנריא. שם מקום ססמוך לעירו: לצני צירי. שם כפר אחד שהיו (ג) קרובין: עכנא. נחש: הדורא ליה למערה. הקיפה את המערה כעין גלגל חנצה אלל פיה: פסחי פיר. הרחיבי ונכך מעל פיק ליתן מקום ליכנס: לדבר באשמו. שמשא לו: סמן אמרי. בארך ישראל אומרים המשל הזה על כגון זה: באשרא דמריה סלא וייניה כולל רעיא קולסיה סלא. יתד שהיה הגבור רגיל לתלות בו כלי זיינו הנצל הרועה (ד) תרמילו תלה בזוני"א בלע"ז: כסורה. מיהת לדבריך הוא גדול ממך כמורה אלא לא ידענא אלא שפין ענה כך: אכל במעשים טובים. אני יודעת שהוא גדול ממך דהא קביל עליה יסורים: רש"י. אכיו של רבי: ורבי יהושע צ"ק. ורבנן עובא צהדייהו אלל ששניהם גדולי הדור: אמרי רבנן. דבי לו אב. דנח נפשיה דר"ש בן יוחי: ר"ש

ואפילו הכי לא סמך רבי אלעזר ברבי שמעון אדעתיה קביל עליה יסורי באורתא הוו מייבין ליה שיטין נמטי לצפרא נגדי מתותיה שיתין משיכלי דמא וכיבא למחר עבדה ליה רביתו שיתין מיני לפדא ואכיל להו וברי ולא לבי מדרשא כי היכי דלא לדחקוהו רבנן באורתא אמר להו אחיי ורעיי בואו בצפרא אמר להו זילו מפני ביטול תורה יומא חד שמעה דביתיהו אמרה ליה את קא מיייתית להו עילוך כלית ממון של בית אבא אימדרה אזלה לבית נשא סליקו ואתו הנך [שיתין] ספונאי עייילו ליה שיתין עבדי כי נקיטי שיתין ארנקי ועבדו ליה שיתין מיני לפדא ואכיל להו יומא חד אמרה לה לברתה זילי בקי באבוק מאי קא עביד האינדא אתיא אמר לה זילי אמרי לאמך שלנו גדול משלהם קרי אנפשיה יהיתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה אכל ושתי וברי נפק לבי מדרשא אייתו לקמיה שתיין מיני דמא טהרינהו הוה קא מרנני רבנן ואמרי סלקא דעתך לית בהו חד ספק אמר להו אם כמותי הוא יהיו כולם זכרים ואם לאו תהא נקבה אחת ביניהם היו כולם זכרים ואסיקו להו (ד) ר' אלעזר על שמיה תניא אמר רבי כמה פריה ורביה ביטלה רשעה זו מישראל כי הוה קא ניחא נפשיה אמר לה לדביתיהו ידענא בדרבנן דרתיחי עלי ולא מיעסקי בי שפיר אוגנין בעיליתאי ולא תידחלין מינאי א"ר שמואל בר נחמני אישתעיא לי אימיה דרבי יונתן דאישתעיא לה דביתיהו דרבי אלעזר ברבי שמעון לא פחות מתמני סרי ולא טפי מעשרין ותרין שנין אוגניתיה בעיליתאי כי הוה סליקנא מעיננא ליה במזייה כי הוה משתמטא ביניתא מיניה הוה אתי דמא יומא חד חזאי רישא דקא נפיק מאוניה חלש דעתאי איתחיו לי בחלמא אמר לי לא מידי הוה יומא חד שמעי בזילותא דצורבא מרבנן ולא מחאי כדבעי לי כי הוה אתו בי תרי לדינא הוו קיימי אבבא אמר מר מילתיה ומר מילתיה נפיק קלא מעיליתיה ואמר איש פלוני אתה חייב איש פלוני אתה זכאי יומא חד הוה קא מינציא דביתיהו בהדי שבבתא אמרה לה תהא כבעלה שלא ניתן לקבורה אמרי רבנן כולי האי ודאי לאו אורח ארעא איכא דאמרי רבי שמעון בן יוחאי איתחזאי להו בחלמא אמר להו פרידה אחת יש לי ביניכם ואי אתם רוצים להביאה אצלי אוול רבנן לאעסוקי ביה לא שבקו בני עכבריא דכל שני דהוה גיים רבי אלעזר ברבי שמעון בעיליתיה לא סליק חיה רעה למתייהו יומא חד מעלי יומא דכיפורי הוה הוו טרידי שדרו רבנן לבני בירי ואסקוהו לערסיה ואמטויה למערתא דאבוה אשכחוה לעכנא דהדרא לה למערתא אמרו לה עכנא עכנא פתחי פיק ויכנס בן אצל אביו פתח להו שלח רבי לדבר באשתו שלחה ליה כלי שנשתמש בו קודש ישתמש בן חול (ה) תמן אמרין באתר דמרי ביתא תלא זייניה (ו) כולבא רעיא קולתיה תלא שלח לה נהי דבתורה גדול ממני אבל במעשים טובים מי גדול ממני שלחה ליה בתורה מיהא גדול ממך לא ידענא במעשים ידענא דהא קביל עליה יסורי בתורה מאי היא דכי הוו יתבי רבן שמעון בן גמליאל ורבי יהושע בן קרחה אספסלי יתבי קמיהו רבי אלעזר בר' שמעון ורבי ארעא מקשו ומפרקו אמרי מימיהן אנו שותים והם יושבים על גבי קרקע עבדו להו ספסלי אסקינהו אמר להן רבן שמעון בן גמליאל פרידה אחת יש לי ביניכם ואתם מבקשים לאבדה הימני אחתוהו לרבי אמר להן רבי יהושע בן קרחה מי שיש לו אב יחיה ומי שאין לו אב ימות אחתוהו נמי לרבי אלעזר ברבי שמעון חלש דעתיה אמר קא חשביתו ליה כוותי עד ההוא יומא כי הוה אמר רבי מילתא הוה מסייע ליה רבי אלעזר ברבי שמעון מכאן ואילך כי הוה אמר רבי יש לי להשיב אמר ליה רבי אלעזר ברבי שמעון כך וכך יש לך להשיב זו היא תשובתך השתא היקפתנו תשובות חבילות שאין בהן ממש חלש דעתיה דרבי אתא א"ל לאבוה אמר ליה בני אל ירע לך שהוא ארי בן ארי ואתה ארי בן שועל והיינו דאמר רבי שלשה ענוותנין הן ואלו הן אבא ובני

מדרשא דיתבי אספסלי: פרידה אחת. בן אחד: לאצדה הימני. שמא תשלוט בו עין רעה: שאין